

"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם". כך נפתחת פרשת השבוע. עיקרה של פרשת יתרו אותה קראנו בשבוע שעבר, הוא עשרת הדברות, אותם היסודות הערכיים אמוניים עליהם מושתתת תורת ישראל. הפרשה מסתיימת בתיאור הנשגב של משה רבינו: "ומשה ניגש אל הערפל, אשר שם האלוקים", בעוד אנו נתונים תחת הרושם העז של מעמד סיני, **הקדוש ברוך הוא מצווה אותנו לרדת לפרטים ולא להסתפק רק במעמד הגדול אלא לקחת אותו לחיי היום-יום שלנו, באה פרשת משפטים ופורטת לפרטים דינים, מצוות...בתחומים שונים.**

את כל העומק הזה התורה מתחילה ללמד אותנו דרך דבר ה' באשר ל'עבד עברי', דווקא ביחס לאחינו שבשל קשיים מכר עצמו לעבדות. התורה מלמדת אותנו שהלימוד הראשוני בהבנת דבר ה' הוא היחס הנכון כלפי אחינו ואחיותינו. היחס שלנו אל האחר, אל האדם בעל הקושי הכלכלי או כל קושי אחר, הוא יחס של כבוד, יחס של קדושה, יחס של דבר ה' שבא לידי ביטוי גם בחיים הכלכליים והחברתיים של אומתנו ומדינתנו.

בגמרא מופיע דיון תלמודי: מה גדול ממה, תלמוד או מעשה? האם העיסוק בעולם הרוח גובר על העיסוק בעולם המעשה, או להפך? מסקנת חז"ל היא: "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה" כלומר ערכו של רעיון, גדול ויסודי ככל שיהיה נמדד **במידת היכולת להביאו לידי ביטוי ומעשה.**

נראה שהתורה באה ללמדנו שהעקרונות והכללים, גדולים ומופשטים ככל שיהיו, חייבים להיות מושתתים בקרקע המציאות. תורת ישראל ראשה בעולמות עליונים אך רגליה ניצבות היטב על גבי קרקע המציאות. מבאר הרב קוק בעין אי"ה שבת ב', קנ"ו כי **כל עוד יהיו הרעיונות המוסריים והערכים מרחפים מעל למציאות ואינם פועלים בה בפועל, יישארו החיים החומריים בשפלותם.**

פרשת משפטים מהווה בעיקר ביטוי עמוק ויסודי בצורך בגבולות בכל סדרי החיים, "עיני כל מוכרחות להיות נשואות לאור עולם, אור ה', אשר יגלה ע"י משיח אלוקי יעקב".

הגמרא במסכת עירובין (נד ע"ב) מעלה אותנו במשמעות הפרטים ומחברת אותם לעולם החינוך: "רבי עקיבא אומר: מניין שחייב אדם לשנות תלמידו עד שילמדנו, שנאמר: ולמדה את בני ישראל. ומניין עד שתהא סדורה בפיהם, שנאמר: שימה בפיהם. ומניין שחייב להראות לו פנים (ללמדו לתת טעם בדבריו בכל אשר יוכל, ולא יאמר כך שמעתי, הבן אתה הטעם מעמך – רש"י שם), שנאמר: ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם".

רבי עקיבא, מלמד אותנו שתפקידנו לא רק ללמד את המשפטים בקריאה המשאירה בידי המחנכים עוצמה וכוח, אלא לתת את העוצמה והכוח לתלמידים, לחניכים כדי שהם יוכלו לתת את הסיבה והטעם בעצמם. לא רק כדי שידעו אלא כדי שיוכלו להגיע להבנה עמוקה, כדי שיוכלו ללמוד בעצמם.

מסביר הרב שלמה אבינר בספרו "טל חרמון" כי: יש אנשי חזון, המרחפים בעולמות עליונים מתענגים בעידונים פילוסופיים, אך אין בחזונם היכולת לתקן את החיים, כי אין הם מתווים סדרים מעשיים מפורטים המתאימים למציאות. האידיאל נשאר בשמיים מרחף בעננים, ואת החיים לא יוכל להגביה. לעומתם יש אנשי מעשה, השקועים בפרטים ללא חזון. העשייה הזאת היא חסרת נשמה, חסרת כוח דחף עליון פנימי חזק, והיא עתידה להתייבש וליבול. אנו צריכים גם לזה וגם לזה, ביניקה הדדית, גם לחזון וגם למעשה, גם לנשמה וגם לגוף, גם לכלל וגם לפרטים. "ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם. מתוך הענן והערפל, מתוך האידיאלים העליונים, באה ההדרכה המפורטת. לא "באופן כללי" ולא "בערך", אלא בדיוקנות מעשית המרוממת את החיים הממשיים."

**מנהיגי חינוך יקרים.** כמובילים עלינו לוודא כי החזון החינוכי שלנו הרעיונות, האידיאליים נפרטים לכדי פעולות ומעשים באופן מדויק המרומם את המעשים, גודלו של מנהיג הוא ביכולת להציב חזון ברור ועם זאת להוביל למימוש בדרכים מעשיות. ועוד למדנו על הצורך בגבולות בכל סדרי החיים, ועוד להגיש הדברים כ"שלחן ערוך" באופן ברור וסדור ובאופן שיובן ללומד, לשומע.

עם חזרה חלקית של תלמידנו נמשיך לפעול באחריות ובמעשיים מדויקים, בתוכנית בית ספרית מדויקת להתקדם בשגרות ובחזוק הרוח של תלמידנו. מתוך אחריות לשלומם הרוחני, רגשי, חברתי ולימודי.

**השבת פרשת שקלים,** מכריזים על השקלים, זכר למחצית השקל שהיה מביא כל אדם מישראל בכל שנה ושנה להקריב מהם את קורבנות הציבור במקדש, למה דווקא מחצית השקל? כתב בעל ספר התודעה: "בא לרמז לאדם שידע תמיד שכל עבודתו שהוא עובד את אלוקיו הלואי שיגיע לכדי מחצית העבודה ממה שיש בכוחו לעבוד, ולא ירום לבבו לומר עבדתי את ה' בכל כחי. ואפילו כשאדם מדמה בנפשו שנותן כוחו ויגיעו ומוסר את נפשו לה', אין זה אלא "מחצית השקל" בלבד..."

חודש טוב ומבורך, חודש של שמחה ובריאות טובה

שושנה נגר